

Zpráva o realizaci projektu „Kooperativní tvorba a využívání souborů národních autorit“ v českých knihovnách za rok 2010

NK ČR jako kooperačně-koordinační, metodické a konzultační centrum projektu

Projekt „Kooperativní tvorba a využívání souborů národních autorit“ koordinuje a odborně garantuje oddělení národních jmenných autorit NK ČR (dále jen ONJA). Oddělení spravuje bázi národních jmenných autorit (vykonává vrchní supervizi/schvaluje návrhy nových záznamů autorit a návrhy oprav, provádí správu a údržbu báze atd.), vytváří metodické pokyny pro kooperativní spolupráci (k nahlédnutí na adrese – viz:

<http://authority.nkp.cz/jmenne-autority/metodicke-materialy/>), spoluvytváří katalogizační politiku (spravuje bázi dotazů k problematice jmenných autorit – viz

<http://katdotaz.nkp.cz/hledej.phtml?id=&druhdotazu=AUT&aacr2r=&unimarc=&charakt=&stavres=>) a poskytuje konzultace (nejen) kooperujícím knihovnám.

Technickou podporu projektu poskytuje oddělení knihovního systému NK ČR (ALEPH licence, vzájemná komunikace všech ALEPH knihoven atd.). Z39.50 server spravuje a pomocné programy pro komunikaci ostatních knihovnických systémů s ALEPHem udržuje dle zadání a pokynů ONJA NK ČR firma Cosmotron Bohemia z Hodonína.

Oddělení národních jmenných autorit NK ČR od počátku roku 2007 řeší společně s Centrem pro informační technologie v muzejnictví (CITeM) Moravského zemského muzea v Brně pětiletý projekt zapojení ostatních paměťových institucí do projektu tvorby a využívání souboru národních autorit s názvem „Národní autority v prostředí muzeí a galerií – interoperabilita s NK ČR“ (viz: <http://www.citem.cz/>) V průběhu roku 2010 proběhla další fáze testování modelu kooperace a zejména metodiky tvorby autoritních záznamů v několika vytipovaných muzeích/galeriích. (České muzeum výtvarného umění Praha, Regionální muzeum v Litomyšli, Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě a Památník národního písemnictví, odd. Uměleckých sbírek). Zmíněné instituce testovaly SW, který jim umožňuje on-line komunikaci s bází národních autorit. Do báze národních autorit takto přibylo 423 nových záznamů autorit.

Přehled podaných projektů v r. 2010

Podprogram VISK 9

Rok 2010

Č. proj.	Č.j.	Název	Požadavek	Dotace	Žadatel
1	13351/09	Pokrač. v harmonizaci lokálních autorit MĚK Ústí n. Orlicí s nár. autoritami NK ČR	36 000	36 000	Městská knihovna Ústí nad Orlicí
2	13352/09	Kooperativní tvorba a využívání souborů národních autorit v Centrálním KIS UK v Praze	54 000	54 000	Univerzita Karlova v Praze
3	13353/09	Harmonizace lokálních autorit s národními v katalogu UJEP v Ústí n. L.	44 000	44 000	Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem
4	13354/09	Harmonizace lokálních databází s bází národních autorit v MĚK Jihlava - fáze II	17 000	17 000	Městská knihovna Jihlava
5	13355/09	Harmonizace DB personál. autorit NTK se souborem nár. autorit NK ČR: etapa 6	70 000	70 000	Národní technická knihovna
6	13356/09	Revize a harmonizace lokál. záhlaví v SK MU s bází Nár. autorit ČR a jejich...	135 000	135 000	Masarykova univerzita
7	133/2010	SIS - UK VFU Brno, kooper. tvorba a využívání souboru nár. autorit	154 000	0	Veterinární a farmaceutická univerzita Brno
8	309/2010	Harmonizace lokálních a nár. autorit č. 7	45 000	45 000	Knihovna Jiřího Mahena v Brně, p.o.
9	310/2010	Autority	138 000	0	Městská knihovna Kolín
10	334/2010	Harmonizace lokálních autorit KVK v Liberci se souborem národních autorit	6 000	6 000	Krajská vědecká knihovna v Liberci, p.o.
11	343/2010	Harmonizace stávajících a tvorba nových aut. záznamů autorů z obl. odb. zeměd. Lit.	48 000	37 000	Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o.
12	365/2010	Harmonizace lokálních autorit Knihovny m. Plzně se souborem nár. autorit NK ČR	91 000	91 000	Knihovna města Plzně, p.o.
13	459/2010	Harmonizace nár. a lokálních autorit UK ZČU v Plzni	27 000	0	Západočeská univerzita v Plzni
14	464/2010	Kooper. tvorba a využ. souborů nár. autorit ve SVK v Hradci Králové	99 000	99 000	Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové
15	467/2010	Harmonizace lokálních jmenných autorit SK VUT v Brně s nár. autoritami 2010	63 000	0	Vysoké učení technické v Brně
16	468/2010	Propojení lokálních autorit s nár. a opravy v lokální kopii autoritní báze	46 000	46 000	Moravskoslezská věd. knihovna v Ostravě, p.o.
17	478/2010	Kontrola duplicit lokální báze	36 000	36 000	Krajská knihovna Karlovy Vary
18	508/2010	Kooper. tvorba a využ. souborů nár. autorit 2010	266 000	266 000	Moravská zemská knihovna v Brně

19	517/2010	Kooper. tvorba a využ. souborů nár. autorit - nákup rozšíření Z39.50 klienta...	53 000	0	Městská knihovna Česká Třebová
20	518/2010	Kooper. tvorba a využ. souborů nár. autorit v MěK Pelhřimov	30 000	30 000	Kulturní zařízení města Pelhřimova
21	519/2010	Kooperativní tvorba a využívání souborů nár. autorit	37 000	37 000	Městská knihovna v Přerově, p.o.
22	525/2010	Kooperativní tvorba využívání peronálních autorit z oboru lékařství a zdravotnictví III.	125 000	125 000	ČR - Národní lékařská knihovna
23	551/2010	Využití Z39.50 client při zpracování knih. fondů a tvorbě nár. autorit v MěK Děčín	78 000	37 000	Městská knihovna Děčín, p.o.
24	564/2010	Harmonizace lokálních autorit SVK Plzeňského kraje s nár. autoritami NK ČR	76 000	75 000	Studijní a vědecká knihovna Plzeň. kraje
25	576/2010	Obohacení Nár. báze autorit o záznamy jmenných záhlaví autorů hist. fondů VKOL	80 000	80 000	Vědecká knihovna v Olomouci
26	600/2010	Kooperativní tvorba a využívání souboru nár. autorit v JVK v ČB pro rok 2010	27 000	27 000	Jihočeská věd. knihovna v Č. Budějovicích
27	611/2010	Harmonizace národních autorit s lokálními	42 000	20 000	Město Hodonín - knihovna
28	624/2010	Kooperativní tvorba a využívání souborů nár. autorit v ZPK - ÚZEI 2010	9 000	9 000	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
29	625/2010	Zapojení KBBB do kooper. tvorby a rozvoje souboru nár. autorit	37 000	37 000	Knihovna Bedřicha Beneše Buchlova, p.o.
30	630/2010	Kooper. tvorba a využ. souborů nár. autorit v KK v Pardubicích	54 000	54 000	Krajská knihovna v Pardubicích
31	717/2010	Zahájení spolupráce na tvorbě nár. autorit	37 000	37 000	Městská knihovna Třinec, p.o.
CELKEM			2 060 000	1 550 000	

Zprac.: Mgr. Petra Miturová
5.3.2010

Schválila: PhDr. Jana Kalousková
předsedkyně komise

Kooperující knihovny

Přehled všech aktivně kooperujících knihoven je k vidění na adrese:

<http://authority.nkp.cz/jmenne-autority/prehled-ucastniku-zapojenych-do-kooperace>

V roce 2009 se počet kooperujících knihoven rozrostl o dalších 7 knihoven. Celkem již spolupracuje více jak 80 knihoven.

Počty záznamů v bázi autorit

Ke konci roku 2010 bylo v bázi národních autorit uloženo k využití na 530 tisíc autoritních záznamů jmenných. Celkový přírůstek autoritních záznamů jmenných za rok 2010 přesáhl 60(!) tisíc záznamů. Všech autorit je v bázi bezmála 600 tisíc (!) záznamů. Z toho NK ČR vytvořila a dodala více jak 13,5 tisíce autorit. Zbytek ročního přírůstku do báze dodaly dohromady spolupracující knihovny.

Přesné údaje o počtech záznamů:

	<i>celkem záznamů k 1.1. 2011</i>	<i>přírůstek 2010 rozdílem</i>
jmenné autority	530 511	59 679
personálie	423 468	48 125
korporace	107043	11 554
NKČR vč. složek	226130	13 534
jiné knihovny (rozdílem)	304 381	46 145
zrušené autority jmenné+názv.	11 340	1 193
názvové autority	12 585	2 432
jméno+název	8 367	1 959
korporace+název	2 398	310
unifikovaný název	1 820	163
NKČR vč. složek	11 489	2 170
jiné knihovny (rozdílem)	1 096	262
věcné autority	55 308	3 773
obecná hesla	33 472	1 554
geografické autority	19383	2 123
formální deskriptory.	1585	64
chronologické autority	250	22
konspekt	618	10
NK ČR vč. složek	46863	2 580
jiné knihovny (rozdílem)	8 445	1 193
zrušené autority věcné	1 602	65
města pro STT	582	0
CELKEM	598 986	65 884
z toho NK (vč.složek)	284 482	18 284
z toho jiné knihovny	314 504	47 600

Portál Národní autority ČR

Portál Národní autority ČR (<http://authority.nkp.cz/>) je důležitým zdrojem informací k problematice národních autorit všeho druhu pro knihovny v ČR a slouží významně zejména (ale nejen!) lokálním supervizorům jako zdroj cenných informací.

Harmonogram školení a počty proškolených pracovníků

Ve všech nově zapojených knihovnách proběhlo v r. 2010 školení pracovníků v celkovém objemu téměř 180 vyučovacích hodin a proškoleny byly lektory NK ČR 120 pracovníků a pracovníc (podrobná tabulka viz níže).

Rok 2010	Místo	Poznámka
15. února	Akademická knihovna JU Č. Budějovice	proškoleny 7 pracovníc
13. - 15. dubna	Knihovna ČZU Praha - Suchdol	proškoleny 7 pracovníc/-ků
10. - 12. května	Masarykova Univerzita Brno	proškoleny 17 pracovníc/-ků
14. - 16. června	VUT Brno	proškoleny 9 pracovníc/-ků
25. června	Národní lékařská knihovna, Praha	proškoleny 11 pracovníc/-ků
30. září	Sdružení SKAT (LANius knihovny)	proškoleny 55 pracovníc/-ků
19. - 21. října	Městská knihovna Děčín	proškoleny 5 pracovníc/-ků
2. - 4. listopadu	Knihovna Bedřicha Beneše Buchlova Uherské Hradiště	proškoleny 7 pracovníc
22. - 24. listopadu	Městská knihovna v Přerově	proškoleny 8 pracovníc
6. - 8. prosince	Městská knihovna Třinec	proškoleny 4 pracovníc
		Celkem vyškoleny: 120 pracovníc/-ků

Odstraňování duplicit, harmonizace a aktualizace lokálníchází autorit

Odstraňování duplicit, harmonizace a aktualizace lokálníchází autorit v jednotlivých knihovnách pokračovalo v různé míře intenzity, která je závislá od konkrétních možností knihoven (zejména personálních). Spolupracující knihovny jsou si vědomy významu tohoto

nezbytného kroku kooperace. V této činnosti pokračovaly i v roce 2010 a budou nepochybně pokračovat i v následujících letech. Ze závěrečných zpráv jednotlivých knihoven, které v loňském roce čerpaly finanční prostředky v VISK9 vyplývá, že bylo provedeno celkem 260 tis. změn/oprav/napojení (ne všechny zprávy z knihoven obsahovaly kvantifikaci změn/oprav/napojení) v BIB bázích, resp. harmonizováno autorit.

Odstraňování duplicit, harmonizace a aktualizace v NK ČR

Pokračovalo odstraňování duplicit v přístupových rejstřících bibliografických bází NK ČR a harmonizování záhlaví bibliografických bází se souborem národních autorit. Externí spolupracovníci provedli v r. 2010 celkem více jak 13 tisíc změn/oprav/napojení (v převážné míře s velmi nízkým počtem výskytů a tudíž je počet změn nižší, než v minulých letech) neautorizovaných záhlaví záznamů bibliografické báze na autoritní záhlaví/záznamy z báze národních autorit v rámci bibliografických záznamů bází NKC01 a SLK01 (báze Slovanské knihovny). Ke konci roku 2010 bylo tedy v bibliografické bázi NKC01 již celkem 1.839.tis.(!) a v bázi SLK01 229 tis. vazeb na autority (z celkového množství 2.083 tis. bib. záznamů v NKC01, resp. 476 tis. bib. záznamů v bázi SLK01).

Harmonizační práce se čím dál více stávají náročnější (napojování méně frekventovaných a tudíž i méně známých autorů) - časově i intelektuálně. Pracovník musí na základě pouhého názvu knihy rozhodnout, zda přiřadí/nahradí neautorizované záhlaví některým z existujících autoritních, příp. je-li nutné vytvořit pro daný bibliografický záznam/-y zcela novou autoritu. Několik nejschopnějších externistů, kteří dlouhodobě spolupracují s ONJA NK ČR a jsou i vyškoleni, napomáhalo pracovníkům ONJA NK ČR i v roce 2010 v revizi návrhů nových, nekomplikovaných autoritních záznamů. K zaplacení těchto prací slouží část finančních prostředků z položky „Služby“, resp. OON. Externí spolupracovníci provedli celkem 5.920 oprav/změn/napojení v bázi autorit

Vzhledem k pokračující retrokonverzi generálního katalogu NK ČR bude nutné ještě několik let s touto činností pokračovat v neztenčené míře. Bez pomoci externistů by tuto činnost nebylo možné vykonávat, rozsah prací zcela přesahuje fyzické možnosti samotného oddělení národních jmenných autorit i dalších pracovníků NK ČR (činnosti externistů jsou financovány z grantových peněz). Tyto práce jsou důležité nejen pro samotnou NK ČR, ale mají význam zejména pro ostatní české knihovny vzhledem k tomu, že záznamy z bibliografické báze NK ČR (NKC01) využívají/přebírají hojně ostatní české knihovny

(prostřednictvím JIB, SK CASLIN či přímo z NKC01) pro každodenní katalogizaci i pro retrokatalogizaci, příp. retrokonverzi.

Stahování záznamů z Library of Congress

SW nástroj pro automatické stahování autoritních záznamů z databáze Library of Congress testovaly knihovny v průběhu roku s nejednoznačným výsledkem (NTK jednoznačně vítala možnost, ostatní většinou konstatovaly, že o žádnou úsporu nejde). Od února do konce dubna probíhá další etapa testování (po úpravě metodiky).

Závěr

Probíhající kooperaci českých knihoven při tvorbě a využívání souborů národních autorit lze bez nadsázky označit za úspěšnou a pro spolupracující knihovny i velmi užitečnou.

Zpracoval: PhDr. Zdeněk Bartl
odborný garant podprogramu VISK9/II

Praha 4. 3. 2011